

รายงาน

การเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา WESR Weekly Epidemiological Surveillance Report

ประจำสัปดาห์

สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

ISSN 0859-547X http://epid.moph.go.th/weekly/w_2551/menu_wesr51.html

ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๓๒ : ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๑ Volume 39 Number 32 : August 15, 2008

สัปดาห์ที่	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐	๒๑	๒๒	๒๓	๒๔	๒๕	๒๖
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	๖๐	๕๘	๖๗	๖๘	๖๖	๖๗	๗๐	๖๗	๗๒	๖๖	๖๗	๖๘	๖๖	๖๕	๖๑	๗๐	๖๘	๖๘	๖๙	๗๑	๗๒	๖๗	๖๙	๖๖	๖๘	๖๙
สัปดาห์ที่	๒๗	๒๘	๒๙	๓๐	๓๑	๓๒	๓๓	๓๔	๓๕	๓๖	๓๗	๓๘	๓๙	๔๐	๔๑	๔๒	๔๓	๔๔	๔๕	๔๖	๔๗	๔๘	๔๙	๕๐	๕๑	๕๒
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	๗๑	๖๖	๖๙	๖๖	๗๐	๖๔																				

สัปดาห์ที่ ๓๒ ระหว่างวันที่ ๓ - ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

จังหวัดส่งข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนทันตามกำหนดเวลา ๖๔ จังหวัด ร้อยละ ๙๔.๒๑

พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด

สถานการณ์โรค/ภัยที่สำคัญ

Preventive Behavior toward Avian Influenza of Raisers' Fighting Cock in Muang District, Trat Province

เจริญ สินธุวงศ์

Charoen Sinthuwong

กลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลตราด

Social Medicine Department Trat Hospital

✉ wesr@health2.moph.go.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เลี้ยงไก่ชนที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตราด และอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด จำนวน 199 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .823 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t - test และค่า F - test

ผลการวิจัย

1. ผู้เลี้ยงไก่ชนมีพฤติกรรม ความรู้ ทักษะคิด การรับรู้ข่าวสาร และแรงสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนกอยู่ในระดับปานกลางแต่มีแนวโน้มที่ดีขึ้น
2. ผู้เลี้ยงไก่ชนที่อาศัยอยู่ในเขตโซนเหนือมีพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคดีกว่าผู้เลี้ยงที่อาศัยอยู่ในเขตโซนใต้ และผู้เลี้ยงไก่ชนที่มีประสบการณ์การเลี้ยงไก่ชนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปมีพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์การเลี้ยงน้อยกว่า 5 ปี นอกจากนี้ ผู้ที่เลี้ยงไก่ชนชนิด โรงเรือนแบบปิด

สารบัญ

◆ พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด	557
◆ สรุปการตรวจข่าวของโรคในรอบสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 32 ระหว่างวันที่ 3 - 9 สิงหาคม 2551	563
◆ สรุปสถานการณ์เฝ้าระวังไข้หวัดนกประจำสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 32 ระหว่างวันที่ 3 - 9 สิงหาคม 2551	564
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนประจำสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 32 ระหว่างวันที่ 3 - 9 สิงหาคม 2551	566
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนประจำเดือนกรกฎาคม 2551	573

จะมีพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคได้ดีกว่าผู้ที่เลี้ยงด้วยวิธีการอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สำหรับปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน และวิธีการเลี้ยงไก่ชนแบบอื่น ๆ ไม่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคใช้หวัดนก

3. ผู้เลี้ยงไก่ชนที่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันโรคใช้หวัดนกมาก จะมีพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคได้ดีกว่าผู้ที่ได้รับรู้ปานกลาง และผู้เลี้ยงไก่ชนที่ได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมมากมีพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคดีกว่าผู้ที่ได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมในระดับปานกลางและน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคใช้หวัดนกไม่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคใช้หวัดนก

ความเป็นมา

จังหวัดตราด เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดและระบาดของโรคใช้หวัดนก เนื่องจากมีประชาชนจำนวนมากที่นิยมเลี้ยงไก่ชนเป็นสัตว์เศรษฐกิจ โดยอำเภอเมืองตราด เป็นอำเภอที่มีผู้เลี้ยงไก่ชนมากที่สุดของจังหวัด พบว่า มีผู้เลี้ยงไก่ชนที่ขึ้นทะเบียน 491 ราย จำนวนไก่ชน 6,396 ตัว สวมชนไก่และสวมหมวก 30 แห่ง จะเห็นว่าผู้ที่เลี้ยงไก่ชนเป็นบุคคลที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคใช้หวัดนกสูงกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น เนื่องจาก จะต้องคลุกคลีใกล้ชิดกับไก่เกือบตลอดเวลา จากการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงไก่ชน ในอำเภอเขาสมิงบางส่วน พบว่า ผู้เลี้ยงไก่ชนส่วนมากยังไม่ตระหนักถึงวิธีการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดเชื้อโรคใช้หวัดนกและยังไม่เห็นความสำคัญในการป้องกันโรค จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ ของอำเภอเมืองตราด มีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคใช้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคใช้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกัน

ใช้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด

3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคใช้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้เลี้ยงไก่ชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ โชนที่อยู่ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ประสบการณ์การเลี้ยงไก่ชน และวิธีการเลี้ยงไก่ชนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคใช้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด แตกต่างกัน

2. ผู้เลี้ยงไก่ชนที่มีปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคใช้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน ได้แก่ ความรู้ ทัศนคติ การรับรู้ข่าวสาร และแรงสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการป้องกันโรคใช้หวัดนก ที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคใช้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด แตกต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบตัดขวาง (Cross-sectional analytical research)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้เลี้ยงไก่ชนที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงาน ปศุสัตว์จังหวัดตราด และอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด จำนวน 396 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้เลี้ยงไก่ชนที่ลงทะเบียนไว้ในเขตอำเภอเมืองตราด โดยคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 199 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling)

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรต้น

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย อายุ โชนที่อยู่ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ประสบการณ์การเลี้ยงไก่ชน วิธีการเลี้ยงไก่ชน

2) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ การรับรู้ข่าวสาร และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนก

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด ซึ่งประกอบด้วย การป้องกันตนเองไม่ให้ติดเชื้อโรคไข้หวัดนก และการป้องกันไก่ชนไม่ให้ติดเชื้อโรคไข้หวัดนก

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประยุกต์มาจากหนังสือแนวทางและเครื่องมือการเฝ้าระวังพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก พร้อมทั้งศึกษาจากทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งลักษณะของแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน ในเขตอำเภอเมือง จ.ตราด ได้แก่

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนก มีลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่ ไม่ใช่ จำนวน 20 ข้อ

2.2 ทักษะเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนก มีลักษณะของคำตอบเป็นแบบมาตราประเมินค่า มีความคิดเห็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่น่าเห็นใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามมาตราวัดเจตคติของลิเคอร์ท ซึ่งมีจำนวนคำถามทั้งหมด 10 ข้อ

2.3 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนก มีลักษณะของคำตอบเป็นแบบมาตราประเมินค่า มีมาตราวัดความถี่ของการรับรู้ข่าวสาร 5 ระดับ ได้แก่ เสมอ บ่อย ๑ บางครั้ง นาน ๆ ครั้ง และไม่เคยเลย จำนวนคำถามทั้งหมด 10 ข้อ

2.4 แรงสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนก มีลักษณะของคำตอบเป็นแบบมาตรา

ประเมินค่า มีมาตราวัดการได้รับสนับสนุน 5 ระดับ ได้แก่ มาก ก่อนข้างมากปานกลาง น้อย และไม่มีเลย จำนวนคำถามทั้งหมด 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก มีลักษณะของคำตอบเป็นแบบ มาตรประเมินค่า มีมาตราวัดความถี่บ่อยของพฤติกรรม 5 ระดับ ได้แก่ ทำทุกครั้ง ทำบ่อย ๆ ทำเป็นบางครั้ง นาน ๆ ครั้ง และไม่เคยทำ จำนวนคำถามทั้งหมด 10 ข้อ

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือ เพื่อขอความอนุเคราะห์และการอำนวยความสะดวกถึงสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองตราด เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล และประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัย รวมทั้งอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตอำเภอเมืองตราด เพื่ออำนวยความสะดวกและเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยมอบหมายให้อาสาสมัครสาธารณสุขที่รับผิดชอบในตำบลเป้าหมายดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการนำแบบสอบถามไปชี้แจงวัตถุประสงค์และอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบอิสระ จากนั้นเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนในวันเดียวกัน และให้มีการตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับก่อนออกจากพื้นที่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ความรู้ ทักษะ การรับรู้ข่าวสาร สื่อที่ให้ประโยชน์มากที่สุดในการให้ความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการวิเคราะห์ หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ระดับความรู้ ระดับทักษะ การรับรู้ข่าวสาร และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนก กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน t-test (Independent Samples Test) หรือ F-test และ

กรณีที่พบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จะวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

สรุปผลวิจัย

จากการวิจัย พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 3 ประเด็น ดังนั้นจึงขอสรุปผลการวิจัยตามประเด็นของวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน

ผลการวิจัย พบว่า ผู้เลี้ยงไก่ชนมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกในระดับปานกลาง แต่ก็มีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดีขึ้นทั้งพฤติกรรมในการป้องกันตนเอง รวมไปถึงพฤติกรรมในการป้องกันไก่ชนไม่ให้ติดเชื้อโรคไข้หวัดนก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรสนับสนุนให้ผู้เลี้ยงไก่ชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างพฤติกรรมการป้องกันโรคด้วยตนเอง ซึ่งตามแนวคิดของเอสเซน และพิสบายน์ (อ้างใน ชัยนรินทร์ ธีรไชยพัฒน์. 2546 : 28 – 30) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลส่วนมากจะอยู่ภายใต้การควบคุมของความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม ความตั้งใจของบุคคลที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมจึงถือได้ว่าเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดของการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ แต่การที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใด ๆ นั้น อาจจะต้องใช้เวลาอันพอสมควร ซึ่งตรงกับคำกล่าวของกาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี (อ้างใน ชัยนรินทร์ ธีรไชยพัฒน์. 2546 : 30 – 31) ที่ว่า พฤติกรรมที่สะสมกันมานานจนเป็นนิสัย ถ้าจะทำการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยเหล่านี้จะต้องใช้เวลาอันเกือบเท่าระยะเวลาของการสร้างสม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันไข้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน ผลการวิจัย พบว่า ผู้เลี้ยงไก่ชนประมาณสามในสี่ส่วนมีความรู้ ทักษะ การรับรู้ข่าวสาร และแรงสนับสนุนทางสังคมในเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนกอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็มีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งในการที่จะส่งเสริมให้ผู้เลี้ยงไก่ชนได้มีการปรับเปลี่ยน

พฤติกรรมการป้องกันโรคที่ถูกต้อง ควรจะหาแนวทางเพื่อเพิ่มปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เข้าไปในกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ชนให้มากขึ้น เนื่องจากไม่ว่าจะเป็นความรู้ ทักษะ การรับรู้ข่าวสาร หรือแม้แต่การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการที่จะให้ผู้เลี้ยงไก่ชนได้มีพฤติกรรมในด้านการป้องกันโรคที่ดีขึ้น ดังแนวคิดของณรงค์ ปรายยนต์ และคณะ (2541 : 22) ที่กล่าวว่าทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อม ชีวิตประจำวันที่บุคคลรับรู้เป็นสิ่งสำคัญ ส่วนธงชัย สันติวงษ์ (อ้างใน ปัทมา ฉันทศิริโรจน์. 2544 : 14) ได้กล่าวว่า ทัศนคติจะมีพื้นฐานมาจากชนิดและขนาดของข่าวสารที่แต่ละคนได้รับมารวมทั้งขึ้นอยู่กับลักษณะของแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารอีกด้วย และยังสอดคล้องกับแนวคิดของประภาเพ็ญ สุวรรณ (อ้างใน อดิญาณ์ ศรีเกษตริณ และคณะ. 2547 : 36) ที่กล่าวว่า การได้รับข่าวสารของบุคคลจากสื่อต่าง ๆ จะทำให้ภาวการณ์จูงใจในตัวบุคคลเปลี่ยนแปลงจนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ทำให้เกิดการยอมรับซึ่งสัมพันธ์กับค่านิยมที่บุคคลนั้นมีอยู่และมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้สึก ค่านิยม ตลอดจนการปฏิบัติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวย่อมทำให้บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความตระหนักในที่สุด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ได้แก่ โชนที่อยู่ โดยพบว่า ผู้เลี้ยงไก่ชนที่อาศัยอยู่ในเขตโชนเหนือซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา ประกอบด้วยตำบลวังกระแจะ ห้วยแร่ เนินทราย ท่าพริก ท่ากุ่ม ตะกาง ชำราก และแหลมกลัด มีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกคิดว่าผู้ที่อาศัยอยู่โชนใต้ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายทะเล ประกอบด้วยตำบลหนองเสม็ด หนองโสน หนองคันทรอง ห้วยน้ำขาว และอ่าวใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่อาศัยในพื้นที่โชนเหนือมีความนิยมเลี้ยงไก่ชนกันมานานตั้งแต่บรรพบุรุษจนกลาย

เป็นอาชีพหลักของครอบครัว จึงเกิดความตระหนักต่อการป้องกันโรคไข้หวัดนกไม่ให้มีการแพร่ระบาดในพื้นที่ เพราะหากมีการแพร่ระบาดของโรคจะทำให้กระทบกระเทือนต่ออาชีพและรายได้ของครอบครัว

ในขณะที่ผู้ที่อาศัยอยู่ในโซนใต้ อาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการทำประมงกับทำสวนผลไม้ ส่วนการเลี้ยงไก่ชนถือว่าเป็นอาชีพรองจึงทำให้ไม่ตระหนักต่อการป้องกันโรคไข้หวัดนกมากนัก และพบว่าผู้เลี้ยงไก่ชนที่มีประสบการณ์การเลี้ยงมากกว่าจะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกได้ดีกว่าผู้ที่เริ่มเลี้ยงใหม่ ๆ นอกจากนี้ผู้ที่เลี้ยงไก่ชนด้วยโรงเรือนแบบปิดก็จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกได้ดีกว่าผู้ที่เลี้ยงด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่นเดียวกัน สำหรับปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน และวิธีการเลี้ยงไก่ชนแบบอื่น ๆ ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ส่วนปัจจัยที่พบว่ามีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ได้แก่ ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนก พบว่าผู้เลี้ยงไก่ชนที่มีการรับรู้ข่าวสารทางด้านนี้มากจะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกได้ดีกว่าผู้ที่ขาดการรับรู้หรือได้รับรู้ข่าวสารน้อย ส่วนด้านแรงสนับสนุนทางสังคมก็พบคล้าย ๆ กัน กล่าวคือ ผู้เลี้ยงไก่ชนที่ได้รับแรงสนับสนุนทางด้านสังคมมาก เช่น การได้รับแรงสนับสนุนจากญาติ เพื่อนบ้าน ผู้นำท้องถิ่น หรือแม้แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะมีผลให้ผู้เลี้ยงมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกที่ดีกว่าผู้ที่ยังขาดโอกาสในด้านนี้ ส่วนปัจจัยทางด้านความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนก จากผลการวิจัย พบว่า ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของผู้เลี้ยงไก่ชน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้เลี้ยงไก่ชนที่มีประสบการณ์การเลี้ยงไก่ชน วิธีการเลี้ยงไก่ชนในโรงเรือนแบบปิด การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนก และแรงสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนกที่ต่างกันส่งผลให้ผู้เลี้ยงไก่ชนมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกแตกต่างกัน ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1.1 ควรมีการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างต่อเนื่อง โดยการใช้สื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่น อาทิ สื่อโทรทัศน์ของภูมิภาค วิทยุชุมชน ตลอดจนสื่อตัวบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้นำชุมชน โดยควรมุ่งเน้นไปที่พื้นที่โซนใต้ ซึ่งประกอบด้วย ตำบลหนองเสม็ด หนองโสน หนองคันทรอง ห้วยน้ำขาว และอ่าวใหญ่ นอกจากนี้ยังควรมุ่งเน้น ในกลุ่มผู้ที่เริ่มเลี้ยงไก่ชน เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ยังไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างเพียงพอ

1.1.2 ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้นำชุมชน เพื่อนบ้าน และบุคคลใกล้ชิด คอยให้การสนับสนุน กระตุ้นเตือน ตลอดจนให้กำลังใจ เพื่อให้ผู้เลี้ยงไก่ชนมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่อง เพราะถ้าแรงสนับสนุนทางสังคมมากผู้เลี้ยงไก่ชนก็จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกที่ถูกต้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.2.1 จัดทำประชาคมเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนกในกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ชน โดยมีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุน เพื่อเพิ่มศักยภาพและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เลี้ยงไก่ชนให้มีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการป้องกันโรคมากยิ่งขึ้น

1.2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดงบประมาณสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เลี้ยงไก่ชนเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงแบบดั้งเดิมไปสู่การเลี้ยงในโรงเรือนแบบปิด เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เลี้ยงไก่ และเป็นการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคไข้หวัดนก

1.2.3 ควรจัดการฝึกอบรมหรือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคไข้หวัดนก ไปสู่สาธารณชนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.2.4 สร้างกลวิธีจูงใจให้ผู้เลี้ยงไก่ชนมีความตระหนักในพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้วยรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การประกวดโรงเรือนเลี้ยงไก่ หรือการประกาศเกียรติคุณ

1.2.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมบทบาทในการป้องกันโรคไข้หวัดนกของครอบครัวและเพื่อนบ้าน เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้านเห็นถึงความสำคัญในการป้องกันโรคไข้หวัดนก และกระตุ้นให้ผู้เลี้ยงไก่ชนเกิดพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกต่อไป

บรรณานุกรม

กรมควบคุมโรค. (25 สิงหาคม 2549). “สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในคน” รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์. สำนักระบาดวิทยา. 37 (33).

การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในคน. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : epid.moph.go.th/invest/ai/aimain.php.

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2549). แนวทางและเครื่องมือการเฝ้าระวังพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก. นนทบุรี : โรงพิมพ์นิวธรรมดา.

เฉลิมไทย เอกศิลป์ และสรศักดิ์ โล่ห์จินดารัตน. (2548). คู่มือประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ แนวทางการดำเนินงานด้านการรักษาพยาบาลโรคไข้หวัดนก. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานคร.

ชัยรินทร์ ชีรไชยพัฒน์. (2546). พฤติกรรมการบริโภคของอนามัย : กรณีศึกษานักศึกษาระดับอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท บธ.ม. (วิทยาการจัดการ). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช.

ณรงค์ ประภายนตร์ และคณะ. (2541). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารมังสวิรัตินเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาร้านจำหน่ายอาหารภายในบริษัท ปูนซีเมนต์ไทยจำกัด (มหาชน). ภาคนิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ. (2534). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามเจริญพาณิชย์.

ปัทมา ฉันทศรีวิโรจน์. (2544). ทักษะการบริโภคผักปลอดสารพิษของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (หัวหมาก). วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (คหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พันธุ์ทิพย์ รามสูตร. (2540). ระบาดวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน.

สุชาติ โสมประยูร. (2541). สุขภาพเพื่อชีวิต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุริรัตน์ ทรัพย์เสรีชัย. (2547). ความรู้ ทักษะต่อการหมดประจำเดือน และพฤติกรรมสุขภาพของสตรีวัยหมดประจำเดือนในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อดิญาณ์ ศรีเกษตริณ และคณะ. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการส่งเสริมสุขภาพและพฤติกรรมการใช้บริการสุขภาพของประชาชนภายใต้การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า. กรุงเทพฯ : สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

Chan PK. (2002). “Outbreak of avian influenza A (H5N1) virus infection in Hong Kong in 1997.” *Clin Infect Dis*. 34 (2) : 58 – 64.

Chotpitayasunondh T. and Others. (2004). “Cases of Influenza A (H5N1) – Thailand, 2004.” *MMWR*. 5 : 100 – 103.

Hien TT. and et.al. (2004). Avian influenza A (H5N1) in 10 patients in Vietnam. *N Engl J Med*. 350 : 1179 – 1188.

Lawrence W. Green and Marshall W. Kreuter. (1991). **Health Promotion ; An Educational and Environmental Approach**. Toronto : Mayfield Publishing Comp.